

Türkmenistanyň Prezidenti Serdar BERDIMUHAMEDOW:

— BIZ DÜNYÄNIŇ ÄHLI ÝURTLARY WE HALKLARY ÜÇIN AÇYKDYRYS!

ÝAŞ DIPLOMATYŇ SESI

Biziň baş maksadymyz Watana gulluk etmektir! METBUGAT — ELEKTRON GAZETI

THE VOICE OF YOUNG DIPLOMAT

Our main goal is to serve the Motherland!

ELECTRONIC NEWSPAPER

Esaslandyryjysy — Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň Halkara gatnaşyklary instituty

Elektron gazet 2020-nji ýylyň 1-nji oktýabryndan bäri çykýar.

№2 (85)

2024-nji ýylyň 20-nji ýanwary

HEPDÄNIŇ MÖHÜM WAKALARY

11-12-nji ýanwarda türkmen halkynyň Milli Lideri, Türkmenistanyň Halk Maslahatynyň Başlygy, Hormatly il ýaşulusy Gurbanguly Berdimuhamedow Mary welaýatyna iş saparyny amala aşyryp, ol ýerde iş maslahatyny geçirdi. Şeýle-de harby howa menziline, Garagum sährasynyň jümmüşinde ýerleşýän welaýatyň Murgap etrabynyň «Maldar» maldarçylyk hojalygynyň öri meýdanlaryna, Aşgabat — Türkmenabat ýokary tizlikli awtomobil ýolunyň gurluşygy tamamlajy tapgyrda alnyp barylýan Tejen — Mary böleginiň gurluşygynyň dowam edýän ýerine baryp, ol ýerlerde alnyp barylýan işler bilen tanyşdy.

11-nji ýanwarda Hytaýyň daşary işler ministriň orunbasary Sun Weidun Merkezi Aziýa ýurtlarynyň Hytaýdaky ilçileri bilen duşuşdy. Duşuşyga Türkmenistanyň Hytaý Halk Respublikasyndaky ilçisi Parahat Durdyýew hem gatnaşdy.

Merkezi Aziýa ýurtlarynyň başisiniň Hytaýdaky ilçileri Merkezi Aziýa bilen Hytaýyň arasyndaky gatnaşyklary ösdürmekde gazanylan üstünliklere ýokary baha berdiler we Merkezi Aziýa ýurtlarynyň HHR bilen ýakyn hyzmatdaşlygy dowam etdirjekdiklerini mälim etdiler.

Duşuşykda ýurtlaryň esasy gyzyklanmalary bilen baglanyşykly meseleler, şeýle hem Hytaý

— Merkezi Aziýa sammitiniň netijelerini doly durmuşa geçirmek, Hytaý — Merkezi Aziýa mehanizmleriniň döredilmegine goldaw bermek we hemmetaraplaýyn hyzmatdaşlygy giňeltmek boýunça güýçli özara goldaw beýan edildi.

Şeýle hem Sun Weidun özara gyzyklanma bildirilýän meseleler boýunça ähli taraplar bilen pikir alyşdy.

12-nji ýanwarda hormatly Prezidentimiz Serdar Berdimuhamedow sanly ulgam arkaly Ministrler Kabinetiniň nobatdaky mejlisini geçirdi. Onda resminamalaryň taýýarlanan taslamalary hem-de ýurdumyzy durmuş-ykdysady taýdan ösdürmegiň birnäçe meseleleri ara alnyp maslahatlaşyldy.

15-nji ýanwarda Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginde «Türkmenistanda 2024-2028-nji ýyllarda durmuş hyzmatlar ulgamyny kämilleşdirmegiň Milli maksatnamasynyň» taslamasyny maslahatlaşmak boýunça duşuşyk geçirildi. Çärä ýurdumyzyň jemgyýetçilik guramalarynyň, ministrligleriniň we pudak edaralarynyň wekilleri, şeýle-de Türkmenistanda işleýän BMG-niň wekilhanalarynyň ýolbaşçylary hem-de işgärleri gatnaşdylar.

Duşuşygyň barşynda taraplar ilaty durmuş taýdan goramagyň ulgamyny mundan beýläkde kämilleşdirmek we durmuş hyzmatlaryny ösdürmek boýunça maksatnamalaýyn çäreleri görmek bilen bagly meseleleri ara alnyp maslahatlaşdylar.

16-njy ýanwarda Türkmenistanyň Daşary işler ministriň orunbasary Mähri Bähimowa Birleşen Milletler Guramasynyň Baş sekretarynyň ýörite wekili, BMG-niň Merkezi Aziýa üçin Öňüni alyş diplomatiýasynyň sebit merkeziniň (UNRCCA) ýolbaşçysy Kaha Imnadze bilen duşuşdy.

Taraplar BMG-niň Baş Assambleýasynyň 78-nji mejlisiniň çäginde öňe sürülen Türkmenistanyň başlangyçlaryny durmuşa geçirmäge gyzyklanma bildirdiler. Şu nukdaýnazardan, ahlumumy gün tertibindäki möhüm meseleleri

Syýasy habarlar

çözmekde Türkmenistanyň toplumlaryň çemeleşmesiniň we durmuşa geçirilmegine goşýan goşandynyň ähmiýeti bellenildi.

Mundan başga-da, diplomatlar ýakyn wagtda meýilleşdirilýän bilelikdäki çäreleriň meýilnamasyny hem ara alnyp maslahatlaşdylar.

17-nji ýanwarda Türkmenistanyň Prezidenti Serdar Berdimuhamedow Ýewropa Komissiyasynyň wise-prezidenti Margaritis Şinasy kabul etdi.

Türkmenistanyň Prezidenti Serdar Berdimuhamedow Ýewropa Komissiyasynyň wise-prezidentini myhmanşöýer türkmen topragynda mähirli mübärekläp, Ýewropa Bileleşiginiň ýolbaşçylaryna iň gowy arzuwlaryny beýan etdi hem-de myhmanyň şu saparynyň türkmen kärdeşleri bilen netijeli gepleşikleri geçirmek, Türkmenistan bilen Ýewropa Bileleşiginiň arasyndaky hyzmatdaşlygyň täze ugurlaryny we geljegini maslahatlaşmak üçin amatly mümkinçilik bolup hyzmat etjekdigine ynam bildirdi.

Söhbetdeşligiň barşynda esasy ugurlary we bar bolan köp sanly mümkinçilikleri hasaba almak bilen, özara hyzmatdaşlygyň geljegi barada gyzyklanma bildirilip pikir alyşyldy.

Türkmenistanyň Prezidenti Serdar Berdimuhamedow öňde boljak Ýewropa Bileleşigi bilen Merkezi Aziýanyň arasynda durnukly ulag boýunça maýa goýum forumynyň geçirilmeginiň möhümdigini belledi. Bu forumy şu ýylyň ýanwar aýynyň ahyrynda Brýussel şäherinde geçirmek meýilleşdirilýär.

Türkmenistanyň Prezidenti Serdar Berdimuhamedow ulag-logistika ulgamynyň Türkmenistan bilen Ýewropa Bileleşiginiň arasyndaky hyzmatdaşlygyň gün tertibinde geljegi uly ugurlaryň biridigini belläp, Türkmenistanyň bu forumyň işine işjeň gatnaşjakdygyny aýtdy.

«Ýaş diplomatyň sesi».

УСПЕХИ НАШИХ СТУДЕНТОВ

В целях успешной реализации молодежной политики в эру Возрождения новой эпохи могущественного государства, а также повышения темпов цифровиза-

ции системы образования, в стране проводятся конкурсы посредством цифровой системы. В этой связи особого внимания заслуживают достижения студентов Института международных отношений МИД Туркменистана.

20 декабря 2023 года под руководством преподавателя кафедры международных экономических отношений Института международных отношений МИД Туркменистана Юсупа Улугбердиева студенты 3 курса факультета международных экономических отношений института Айджахан Гулханова, Юпар Эгирджаева, Ресул Гылыджов приняли участие в онлайн-конкурсе по предмету «Экономика устойчивого развития», организованном Туркменским государственным институтом экономики и управления среди студентов, обучающихся в высших учебных заведени-

ях страны. В данном конкурсе наши студенты были удостоены дипломов III степени.

«Ýaş diplomatyň sesi».

THE FIFTH STAGE OF THE INTELLECTUAL GAME "YOUNG MESSENGERS OF PEACE"

On January 17, 2024, the fifth game of the third season of the intellectual competition "Young Messengers of Peace" was held at the Institute of International Relations of the Ministry of Foreign Affairs of Turkmenistan. The competition "Young Messengers of Peace" is held under the maxim "Principles of the Great Thinker Magtymguly Phragi – the National Guideline of Human Values" with the organization of the School of Young Diplomats, premised on the decree of our Hero Arkadag.

First and foremost, it is vitally important to cast light upon the fact that this season of the competition is devoted to the 300th anniversary of Magtymguly Phragi. Subsequently, the topic of the fifth game is "International Relations and Foreign Policy of the Gajar State." As is known, the general training for the fifth game was highly meticulous and a number of activities were conducted for the supreme preparation of the fifth game. The perfect exemplification can be mentioning the lecture on the fifth game of the third season of the intellectual competition "Young Messengers of Peace" with the participation of schoolchildren and students of our institute. This lecture was on the topic "International Relations and Foreign Policy of the Gajar State in the XVIII - first quarter of the XIX Centuries" and was delivered by Toyly Hommyev, a lecturer of the Faculty of History of the Turkmen State University named after Magtymguly. The teacher told in details about the political situation of the Gajar state, about the relations of the rulers with neighboring countries that have achieved great success in foreign policy and international relations. At the end of the lecture, he assessed the potential of the contestants of this game.

Subsequently, this special game attracted talented students who have a flair for history and international relations, and 8 of them participated in this game. They are Seyitmuhammet Gurbangeldiyew, an 11th grade student of the secondary specialized school №43 with an in-depth teaching of exact and natural sciences of Shatlyk city, Sakarchage district of Mary velayat, Gulayym Bakyyeva, an 11th grade student of

the secondary school №35 of Kerki district of Lebap velayat, Guwanjow Nurhan, a 10th grade student of the Specialized Boarding School named after Saparmyrat Turkmenbashi of Ashgabat city, Gulzada Atajanova, a 9th grade student of the secondary school №17 of Babadayhan district of Ahal velayat, Weyselhajy Nureddinov, an 11th grade student of the secondary

school №8 of Jebel town, Balkanabat city of Balkan velayat, Nazik Kakageldiyeva, a 10th grade student of the specialized secondary school with an in-depth teaching of English language and humanitarian subjects, Maksat Alymbayev, an 11th grade student of the secondary specialized school №87 with an in-

depth teaching of language subjects of Ashgabat city, Begench Wepayev, an 11th grade student of the specialized Boarding School named after Saparmyrat Turkmenbashi of Ashgabat city. All of these students who attended the game had had great achievements concerning history, international relations, linguistics and the educational sphere in general, and manifested their full aptitudes and talents during the game. The fourth selection game of the third season of the intellectual competition was sponsored by the Institute of Language, Literature and National Manuscripts named after Magtymguly of the Academy of Sciences of Turkmenistan, the Central Council of the Youth Organization of Turkmenistan named after Magtymguly, the National Archery Federation of Turkmenistan, the Union of Industrialists and Entrepreneurs of Turkmenistan, as well as private enterprises such as "Abadan Haly" Open Joint-Stock Cooperation, "Aydın Gijeler" Economic Cooperation, "Yedi dogan," "Muhammet Balkan" Economic Cooperation and "Duwmejik," "Ak Menzil."

The fourth selection game of the third season of the intellectual competition "Young Messengers of Peace" was recorded jointly by the Radio and Cinematography of Turkmenistan, the "Miras" television and radio station of the State Committee for Television and the educational studio of the Institute of International Relations of the Ministry of Foreign Affairs of Turkmenistan. You can watch the competition in the upcoming days on Miras TV channel.

Conclusively, the intellectual games and competitions of this ilk enable us to fully manifest our aptitudes and talents, and facilitate the further development of educational potential of us, young representatives of our country.

Mähri GUZYCHYEVA,
the 1st year student of the Faculty of International Economic Relations of the Institute of International Relations of the Ministry of Foreign Affairs of Turkmenistan.

school №8 of Jebel town, Balkanabat city of Balkan velayat, Nazik Kakageldiyeva, a 10th grade student

of the specialized secondary school with an in-depth teaching of English language and humanitarian subjects, Maksat Alymbayev, an 11th grade student of the secondary specialized school №87 with an in-

«Parahatçylygyň ýaş çaparlary» akyl-paýhas bäsleşiginiň «Beýik Magtymguly Pyragynyň taglymaty – umumadamzat gymmatlyklarynyň milli şamçyragy» atly şygar bilen geçirilýän III möwsüminiň 6-njy saýlama oýny «Ahmet şa Dürrany. Dürranlar döwletiniň daşary syýasaty we halkara gatnaşyklary» temasy boýunça geçiriler.

Halypa diplomatdan ussatlyk sapaklary

leriň özlerinden başga milletleriň wekilleriniň iňlis dilinde bir-birlerine gowy düşüňdüklerini aýtdy we bu şähere gelýänleriň, takmynan, ählisi üçin mahsus bolan şol belli kynçylygy ýeňip geçmegiň ýeke-täk açarynyň ýerli ýaşajylaryň iňlis dilinde gepleýiş usullaryna üns bermekdigini maslahat berdi.

Umuman, onýyllyklaryň dowamynda diplomatik gullugyň dürli basgançaklarynda işlän döwürümiň tutuş dowamymda terjimeçilik işi meniň daşary syýasy, diplomatik işimiň aýrylmaz bölegine öwürüldi. Bu bolsa maňa ol ýa-da başga resminamanyň ujypsyz aýratynlyklaryna çenli anyk terjime etmäge mümkinçilik berdi, şeýle hem terjimeçiniň işiniň ähli kynçylyklaryna takmynan doly baha bermäni öwretti. Şol bir wagtyň özünde, terjime işimiň meniň üçin bir tarapdan

ylham bolandygyny, beýleki tarapdan bolsa onuň menden ägirt uly nerw dartgynlygyny talap edendigini hem belläp geçmekçi.

Adatça, terjime işi bilen ýaş diplomatlar meşgul bolýarlar. Şonuň üçin hem olaryň diplomat

terjimeçi hökmünde özlerine bildirilýän käbir başga talaplary hem turuwbaşdan göz önünde tutmaklaryny möhüm diýip hasap edýärin. Bu ýerde gürrüň, ozaly bilen, diplomat-terjimeçileriň gepleşikleriň, ylalaşyklaryň temasyny we terjimede gabat gelip bilýjek ähli tehniki, ykdysady we başga düşüňjeleri gowy bilmekleri barada barýar. Şeýle hem terjimeçiniň köp halatlarda gepleşikleriň, söhbetdeşligiň ýazgysyny hem alyp barmaly bolýandygy sebäpli, ol bu işi çalt we takyk ýerine ýetirmäge başarmalydyr. Munuň üçin terjimeçiden onuň stenografiýany, ýagny gepleşigi, sözlenýän sözi aýratyn bellikleriň kömegi bilen çalt ýazmak usulyny bilmeği ýa-da çalt ýazuwa ukyply bolmagy talap edilýär. Beýleki tarapdan, gepleşikler geçirilende, terjimeçiniň olary belläp we terjime edip ýetişmegi üçin, gepleşikleri alyp barýan diplomata, syýasatça hem olaryň anyk, gysga jümler bilen howlukman geplemekligiň, bir-iki jümleden soň, sözüne dyngy bermekligiň hem maslahat berilýändigini düşünükli.

Elbetde, terjimeçi parahat, ünsli bolmalydyr, özüne erk edip bilmeği başarmalydyr. Şu jähetden, terjimeçiniň özüniň söhbetdeşlige gatnaşygy daldigini we şonuň üçin hem özüniň gepleşik alyp barýanlara düzediş bermäge hakynyň ýokdugyny hem hemişe ýatda saklamagy gerekdir.

Şu ýerde hatda daşary ýurt dilini gowy bilýän tejribeli diplomatlara hem has möhüm gepleşiklerde terjimeçiniň hyzmatyndan peýdalanmagyň maslahat berilýändigini hem belläp geçeliň. Sebäbi şeýle ýagdaýda, birinjiden, terjimede beýannamanyň, gepleşikleriň ujypsyz aýratynlyklary hem göz önünde tutulýar, ikinjiden, terjimeçi tarapyndan söhbetdeşligiň, gepleşikleriň ýazgysy hem taýýarlanylýar, üçünjiden, diplomata onuň söhbetdeşiniň beren soragyna pikirle-nip jogap bermegi üçin goşmaça wagt hem döreýär.

Diplomatiýada terjime işi bilen bagly özümiň gysgajyk söhbedimiň soňunda men W.M.Suhodrewiň «Язык мой — друг мой», ýagny «Meniň dilim — meniň dostum» atly kitabyndan onuň gowy terjimeçi baradaky, meniň pikirime, hakykatdan hem gymmatly sözlerini getirmekçi. Wiktor Mihaýlowiç bu barada kitabyňyň 342-nji sahypasynda şeýle ýazýar: «Gowy terjimeçi — munuň özi düşünükli sebäplere görä, daşary ýurt döwletleriniň ýolbaşçylary we dünýäniň ençeme başga syýasy işgärleri bilen gepleşikler wagtynda ýurduň ýolbaşçysynyň medeniýetiniň, paýhasynyň we hatda onuň diplomatik çyşeliginiň nusgasy bolup durýanlygydyr».

(Dowamy bar).

Amangeldi RAHMANOW,
Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň
Halkara gatnaşyklary institutynyň Halkara
gatnaşyklary we diplomatiýa kafedrasynyň
müdiri, Türkmenistanyň Adatdan daşary we Doly
ygtyýarly ilçisi, Türkmenistanyň ussat
diplomaty, professor, taryh ylmlarynyň doktory,
filosofiýa ylmlarynyň kandidaty.

Ozaly bilen, islendik ýurduň diplomatik gullugynda terjime işiniň uly orun tutýandygyny, ýöne aýry-áýry döwletlerde, terjimeçiniň hukuk ýagdaýynyň bir-birinden düýpli tapawutlanýandygyny hem belläp geçeliň. Mysal üçin, Amerikanyň Birleşen Ştatlarynyň Döwlet departamentinde öňden bári hereket edýän düzgüne laýyklykda, terjimeçi (dilmaç) hökmünde öz hyzmatyny ABŞ-nyň daşary syýasy edarasyna hödürleýän bilermen, departament bilen hemişelik ylalaşyga gol çekýär we şol ylalaşyga laýyklykda, ol diplomatik gullukda ömürlük zähmet rugsadyna çykýança, diplomat bolup däl-de, diňe terjimeçi wezipesinde işläp bilýär.

SSSR-iň ýaşan döwründe onuň DIM-niň ulgamynda beýle düzgün bolmandy. Daşary syýasy edarada islendik wezipe işleýän diplomat özüniň esasy işini alyp barmak bilen bir hatarda, zerur bolan halatynda, onda işleýän bölüminiň ýa-da müdirliginiň, departamentiniň terjime işi (dilden we ýazmaça) bilen hem meşgul bolardy. Terjime işiniň syýasy, söwda-ykdysady, maliýe, tehniki, harby we başga görnüşleriniň bardygyny hem-de olaryň her haýsýsynyň özüne aýratyn taýýarlygy, hatda dil boýunça ýöriteleşmegi hem talap edýändigini sebäpli, diňe terjimeçilik işi tabşyrylan diplomatlar hem ýok däl.

Umuman, 70 — 80-nji ýyllarda özleriniň esasy diplomatik wezipesini terjimeçilik işi bilen utgaşdyran ýokary derejeli sowet terjimeçileriň topary ösüp ýetişdi. Mysal üçin, belli sowet diplomaty we meşhur terjimeçi Wiktor Mihaýlowiç Suhodrew SSSR-iň DIM-de bölüm müdiriniň orunbasarynyň wezipesinde işläpdi we ol bu işi şol bir wagtyň özünde, SSSR-e dürli döwürlerde ýolbaşçylyk eden N.S.Hruşowyň, L.I.Brežniewiň, M.S.Gorbaçowyň şahsy terjimeçisi bolmak bilen üstünlikli utgaşdyrypdy.

Diplomatiýada özleriniň zähmet ýollaryny terjimeçilik işinden başlap, soňra belli diplomatlar — SSSR-iň Adatdan daşary we Doly ygtyýarly ilçisiniň derejesine ýeten O.A.Troyanowçkini, SSSR-iň Daşary işler ministriňiň orunbasary wezipesinde işlän N.Afanasyewskini gulluk işim boýunça tanaýardym. W.M.Suhodrew bilen özümiň ýakyn tanyşlygym barada aýtsam, onda şol tanyşlyk 90-njy ýyllaryň birinji ýarymynda, haçan-da Wiktor Mihaýlowiç SSSR-iň Daşary işler ministrliginiň ulgamyndan ömürlük zähmet rugsadyna çykyp, Nýu-Yorkda, Birleşen Milletler Guramasynyň Sekretariatynda Baş Assambleýanyň işleri boýunça direktor wezipesinde işlän döwründe başlapdy.

Daşary ýurt dilleri, şol sanda terjimeçilik işi bilen baglylykda, özüm barada aýtsam, onda diplomatik gulluga gelmezimden ozal, men iki sany halkara dilini kämil öwrenipdim. Türkmen döwlet uniwersitetiniň daşary ýurt dilleri fakultetiniň iňlis dili bölümüni tamamlanymdan soň, Türkmenistana gelýän daşary ýurtly myhmanlara hyzmat edýän «Býuroda», «Inturist» atly Bütinsoýuz agentligiň wekilhanasynda iňlis dilinden türkmen diline we türkmen dilinden iňlis diline terjimeçi bolup işlämsoň, terjime işinde hem azda-kände tejribe toplapdym.

Diplomatiýa bilen düýpli meşgul bolup başlamagym bilen bolsa, terjime işi meniň alyp baran döredijilikli diplomatik işimde has-da uly orun tutdy. Netijede, diplomat hökmünde maňa iňlis we rus dillerini kämil öwrenmek, türk hem-de hytaý dillerinde bolsa erkin söhbetdeşligi alyp barmak, umuman, diplomatik gullukda (dilden we ýazmaça) terjime işini üstünlikli ýerine ýetirmek bäsarddy.

Ussat diplomat bolmaklygyň diplomatik gullugyň islendik işgärinden onuň diňe bir umumy we ýörite bilimlere eýe bolmagyny, daşary ýurt dilleriniň ençemesini kämil bilmeğini (dilden hem-de ýazmaça) däl, eýsem, onuň terjime işine hem ökde bolmagyny talap edýändigini düşünükli. Sebäbi, diplomat Daşary işler ministrliginiň merkezi diwanynda işlese-de, diplomatik wekilhanada zähmet çekse-de, ol özüniň gulluk borjuna laýyklykda, zerur bolan halatynda terjime işini gündelik ýerine ýetirmäge borçludur.

Meniň şahsy tejribäm geljekki diplomatyň ýene-de bir zady ýatdan çykarmazlyklaryny görkezýär. Bu ýerde gürrüň diplomatýň ýokary hilli terjime işiniň esasynda diňe bir onuň daşary ýurt dilini, terjime edýän dilini suwara bilmeğiniň däl-de, eýsem, onuň daşary syýasatyň, diplomatiýanyň taryhyny, olaryň nazaryýetini we amalyýetini, kär bilen bagly adalgalary gowy bilmeğiniň hem ýatandygy barada barýar. Başgaça aýtsak, eger diplomat daşary syýasatyň, diplomatiýanyň we halkara gatnaşyklaryň meselelerinden gowy baş çykaryp bilmeýän bolsa, onda onuň diňe bir gündelik alyp barýan daşary syýasy, diplomatik işiniň netijeliligi däl, eýsem, onuň terjime işiniň hili hem örän pes bolar.

Bu örän möhüm tebigy talabalaýyk gelmek üçin men diplomatik gullukda işläp başlan ilkinji günlerimden başlap, türkmen diplomatiýasynyň we diplomatik gullugynyň gadymy, orta asyrlardaky taryhyny, SSSR-iň daşary syýasatynyň, diplomatiýasynyň taryhyny, Moskwanyň «Ylym» neşirýatynda çap edilen 3 tomdan ybarat «Diplomatik sözlügi» (Şol sözlügiň iň soňky — bäşinji neşiri 1985–1986-njy ýyllarda çap edildi) hem-de başga edebiýatlary doly öleşdirmeli bolupdym.

Gürrüňini edýän şol sözlügimiz SSSR-iň daşary syýasaty we diplomatiýasy, halkara gatnaşyklaryň we diplomatiýanyň taryhy barada, diplomatiýanyň amalyýeti we diplomatik protokol, halkara hukugy boýunça, halkara ykdysady gatnaşyklary, halkara maslahatlar, gepleşikler barada makalalary özünde jemleýärdi. Sözlükde, şeýle hem halkara gatnaşyklaryň we diplomatiýanyň taryhyna belli derejede goşant goşan sowet we daşary ýurt diplomatlary barada gysgaça deliller getirilýärdi. Bu neşir halkara gatnaşyklarynyň çäginde işleýän adamlara, alymlara, şeýle hem daşary syýasatyň, diplomatiýanyň we halkara gatnaşyklarynyň meseleleri bilen gyzylanýan giň okyjylar köpçüligi üçin niýetlenipdi.

Diplomatiýada daşary ýurt dilleriniň orny we terjime işi barada gürrüň etmek bilen, esasan hem zähmet ýolumyň ilkinji döwürlerinde, kähallatlarda bu meseleler bilen bagly kä-

DIPLOMATIÝADA

TERJIME IŞI

bir tebigy we emeli kynçylyklar bilen ýüzbe-ýüz bolandygyny hem belläp geçýin. Şeýle kynçylyklar diýip, ozaly bilen, ol ýa-da başga halkara diliniň sözleriniň dogry aýdylymadygyny we munuň düşünişmek üçin döredýän belli kynçylyklaryny göz önünde tutýaryn.

Mälim bolşy ýaly, Amerikanyň Birleşen Ştatlarynda resmi dil hökmünde iňlis dili ulanylýar, ýöne bu ýurtda iňlis diline amerikan gepleýiş äheňi we başga aýratynlyklar mahsus bolup durýar. Muňa Nýu-York şäheriniň J.F.Kennedy adyndaky Halkara howa menziliňiň Ýewropa ýurtlaryndan Nýu-Yorka gelýän uçarlary kabul edýän we bu ýerden Ýewropa ýurtlaryna uçýan uçarlary ugradýan bölümünde ýolagçylar üçin habarlaryň iki dilde — iňlis dilinde we onuň amerikan aýratynlygynda berilmegi hem şaýatlyk edýär. Şonuň üçin hem diplomat-terjimeçi klassyk (Oksford) dili bilen birlikde, iňlis-amerikan dilini hem gowy bilmelidir, sebäbi bu iki dilde ençeme, şol sanda hukuk düşüňjeleri hem bir-birinden tapawutlanýarlar.

Üstesine-de, ABŞ-da, şol sanda köp million ilatly Nýu-York şäherinde, dünýäniň örän köp milletleriniň wekilleriniň ýaşamagy bu ýerde iňlis diliniň dogry aýdylyş kadalarynyň esli derejede ýöwürmagyna getiripdir we bu ýagdaý dürli maksatlar bilen ABŞ-a barýan adamlarda ýerli ýaşajylar bilen iňlis dilinde erkin düşünişip bilmezlik ýagdaýyny döredipdir. 1990-njy ýylda gulluk işim bilen Nýu-York şäherine ilkinji gezek baranymda, men hem şeýle ýagdaý bilen ýüzbe-ýüz bolupdym: özümiň iňlis diline hatda terjimeçiniň derejesinde erk edýändigime, iňlis diliniň amerikan şiwesinde gowy gepleşip bilýändigime seretmezden, maňa bu ýerde ilkinji aýlarda milli gepleýiş öwüşginleri bilen dol-durylan iňlis dilinde düşünişmek ýeňil düşmedi. Haçan-da men düşen ýagdaýym barada öz ýakyn işdeş sowet diplomat kärdeşime aýdanymda, ol wäşilige salyp, Nýu-Yorkda iňlis-

Diplomat Daşary işler ministrliginiň merkezi diwanynda işlese-de, diplomatik wekilhanada zähmet çekse-de, ol özüniň gulluk borjuna laýyklykda, zerur bolan halatynda terjime işini gündelik ýerine ýetirmäge borçludur.

SYGRYÝET

Baba SARYÝEW.

«Sygyr jaý» obajygy

Edil görnüp durmasa-da obadan,
«Sygyr oba» — «Sygyr jaýy» daş däl.
Çagalykda şu kiçijek obada,
Ýazym, güýzüm, tomusym hem gýş galdy.

Şu ýerdedi obaň sygyr fermasy,
Şondan galdy obajygyň ady-da.
Ýaşalyany on baş – ýigrim kepbede
göz önümde hemem meniň ýadynda.

Diýmelem öýtmezdik: «Ferma müdiri»,
«Perme» diýip at alypdy ýolbaşçy.
Obajykda mähribandy adamlar,
Bir-birege gadyrdandy, ýoldaşdy.

«Sygyr jaýyň» sygyrlaram atlydy,
Sagymçylar sygyrlarna at dakýar.
Duşan wagtyň şol sagymçy zenanlar,
Şu günlerem sygyrlaryny ýatlap ýör.

«Sygyr jaýyň» çagalaram az däl,
Göleleri ýaryşdyryp oýnardy.
Süýt paýyny alan gölejekleri,
Aglyna ýene eltip goýýardy.

Şowhunlydy, şatlyklydy şol günler,
Salmy bilen bolup durdy toýlaram.
Nowaly maşynda, «atbaşçy» bolşup,
gidişimiz hakydamdan goýmaryn.

Mekdebe-de şatlanysyp giderdik,
Atarabasynda Tagan peltegiň.
Gumak ýerde atlar süýnüp gaýdardy,
Şowhunmyz ýadynda entek-entegem.

«Sygyr jaýda» at hem, it hem, otam bar,
Sygyr, goýun, towuklaram ýüzlerçe.
Ho: ilerde akyp ýatan ene ýap,
Däldi edil çagakagam ýüzmezçe.

Uly obam «Täzeýoldan» uzak däl,
Edil görnüp durmasa-da obadan.

«Sygyr jaýy» ömrümiň bir parçasyn,
gül-gunçasyn, seň goýnuňda goýdum men.

...Şol ajaýyp günler bolmadyk ýaly,
Degräňem, depäňem tekizlenipdir.
Hakydamdan tapaýmasam hyýaly,
Seň synaňda zynjyr yzlar gezipdir.

«Uruş-uruş» oýny

«Dah-dah» diýip atyşardy özara,
Tagtadan ýasanan sapançamyzy.
«Uruş-uruş» oýnun şeýdip oýnardy,
Öýüň ýumuşyndan sypan çagymyz.

Kinodan görüpdik atyşyklary,
Bölünşerdik «sowetlerdir» «faşiste».
Goh-galmagal, «urra» diýip çozardy,
Dyňç almagam aňsat däl di daş-ıçde.

Çäýnegini alyp çykan kölegä,
«Ýuwaşyrak bolaweriň» diýerdi.
...jahyl çykyp «uruş-urşy» goýupdyk,
Ýöne, oglanjyklar däbe eýerdi.

Gör-le gidäýenok düýbünden ýitip,
Görelde alarlyk zadam däl ýogsa.
...Çagalaň oýnuna kaýyklam bolsak,
Kyn bolýar...

Kyn bolýar çyn uruş bolsa.

Dag ýadaw, gara örtüdi
Dag gerşini gar örtüdi?
Gar eredi, ýuwuldy dag,
Tebigat hökmün ýöretüdi.

...Ýüzümizden ýagsa-da gar,
Kalbymyz ga:ra intizar.

Alasarmykylyk

Sünnälöp dür düzen deýin,
Ýara besläň setirlermi,
Ýeller oňa ýetirermi!
Telwas edýän ýüregime

hem jogabyn getirermi?!
Ýetirermi, ýetirmezmi,
Jogabyny getirmezmi.
Şu soraglar, şu sowallar,
Ýürek ezdi... ýürek ezdi.

Pelsepe

Ýagşylyk oklandy derýa,
Niyetlenen ýuwdup gitdi,
hemem myradyna ýetdi.

Aý aýlandy... Wagt ötdi...
Ýagşylygy derýa oklan
adamy welin, unudty.

«Ýagşylyk et, derýa okla...»
Bu pelsepä boldumy bes?!
Içimden hem geldi bir ses:
«Men-ä bilmedim, elhepus».

Bentler

Ýaýla çykdy, ýaýnadym,
Çaga deýin oýnadym.
Giň sähranyň görkünden,
Ah, ganmadym, ganmadym...

Ýazlar geler ýagşyly,
Älemgoşar nagşyly.
Ýaşyl ýazly ýaýlada,
Möwjär ýaşlygyň yşky.

Ýazda barsaň gün yrman —
yaýlaň howasy derman.
Şypa bolar janyňa
hem kalpda galmaz arman.

Gara daglar — gaýratym,
Mele çägäm — melhemim.
Size gelen halatym,
Joşýar meniň ylhamym.

Dag ýolunda

Dag gerşinde ýatan garlar,
Sowujak şemal ýollayar,
Ýuwalary, kömelegi
Çöpledik olar ýolda bar.

Ynha, «ýetdik, ýetdik» diýýäs,
Dag daşlaşyp baryan ýaly.

Dag ýodasy, dag ýollary
Synayar saglyk-hallary.

Bir seretsem aýagymam,
Şymajak bolýar gabyna.
Ýolbelet diýýär bälçiräp:
«Dag baha berýär tabyňa.

Munuň üçin köpräjik,
Gelmelidir daga seýle.
Ýolup al-da «gyzylbudy»
Aýagyňa melhem eýle.

«Gyzylbut» ýyndam edýärmis,
Diýýärdiler çagakagam.

Dagly ýigde diýdim menem:
«Ýygy-ýygy çagy, agam».

Dag howasy, otlar, güller,
Gör, lezzeti başga-başga.
Öz-özüme diýdim şonda:
«Şahyr bolsaň, goşga başla».

Seni küýsedim

Görmejegim, tapmajagym bilsem-de,
Men seni küýsedim, seni küýsedim.
Şeýle bir aýralyk bormy, eýsem-de,
Men seni küýsedim, seni küýsedim.

Ýatlamalar kalby dilip, paralar,
Säwliklerim menden bu gün ar alýar.
Gör-le, indi giň dünýämem daralýar,
Men seni küýsedim, seni küýsedim.

Tapmajagmy boýun alýan indi men,
Uzaltmaýyn gözýaş dökyän bendimem.
Nädeýin-dä, bir çäresiz, bende men,
Ahh... seni küýsedim, seni küýsedim.

Şygyrlarda çagalyk, oglanlyk, ýigitlik dogrusynda şahyrana heserlenmeler köp. Munuň özi Baba Sarynyň şahyrylyk «meniniň» ruhy atmosferasyna oňat gabat gelyär.

A.ŞYHNEPESOW.

YAŞ DIPLOMATYŇ SESI

Bizniň baş maksadymyz Watana gulluk etmekdir! МЕТРУГАТ — ЭЛЕКТРОН ГАЗЕТИ
THE VOICE OF YOUNG DIPLOMAT
Our main goal is to serve the Motherland!

Baş redaktor
Täzegül KULJIKOWA

Baş redaktoryň orunbasarlary: M.Mätgurbanow, G.Gurbansähedow.

Jogapkär kätip: B.Garaýew.

Jogapkär kätibiň orunbasary: A.Kaşaňow.

Bölüm müdiri: J.Öwezowa.

Edebi işgärler: A.Ýazweliýew, A.Atajkowa,
O.Çaryýarowa.

Fotohabarçy: K.Akmämmedow.

Korrektor: A.Döwletowa.

Redaksion geňeşiň agzalary:

B.Ataýew, M.Berdinyýazow, T.Uşakow,
R.Bäşimow, B.Saryýew, B.Amansaryýew,
B.Karaýew, M.Gandymowa,
T.Babaýewa, P.Çaryýew, J.Pürjähewa,
O.Amanmuhammedowa.

Gazet elektron görnüşinde
HGI-niň www.iirmfa.edu.tm
internet saýtynda
ýerleşdirilýär.

E-mail:
hgi.redaksiya@gmail.com